

Fotografie, tekst en receptuur
ANNA RUBINGH

WEL DAAD

tuin vol groente & fruit

In het Drentse Veenhuizen liggen de Tuinen van Weldadigheid.
Wat begon als een perceel vol onkruid werd dankzij Lambert en
Jolanda een kweekplaats voor bijzondere groenten, kruiden en fruit.
Waar je ook lekker mee kunt koken!

Rosa aalbossen.

“Zo’n tuin is altijd al onze droom geweest”

Jolanda en Lambert.

De naam van deze bijzondere tuin heeft alles te maken met de geschiedenis van het dorp Veenhuizen, vertelt Jolanda Loonstra: “De koloniën van Weldadigheid, waarvan Veenhuizen er een was, werden in het begin van de negentiende eeuw gesticht met als doel armen uit grote steden een beter leven te kunnen geven. Het was het begin van het sociale stelsel zoals we dat nu kennen.” De naam dekt de lading, want weldadig is deze plek zeker. Jolanda en haar man Lambert Sijens hebben veertien jaar na de start van hun tuin de grootste collectie eetbare gewassen van Nederland. Hun verzameling aardappelen, knoflooksoorten en bonen is zelfs uniek, maar daarnaast vind je in hun tuinen ook fruit en kruiden en groeien er veel bloemen en wilde planten. Alles biologisch, gekweekt met liefde voor natuur en milieu én met het oog op behoud van bijzondere soorten.

GRONDIG ONTGINNEN

Lambert: “Een tuin als deze is altijd al onze droom geweest, iets om te delen met anderen. Door ons huis in Zwolle te verkopen en een subsidie voor innovatief ondernemerschap in de wacht te slepen, hadden we een startkapitaal. We huurden een huis en pachtten ruim drie hectare grond.” Het perceel stond echter vol onkruid, dus ze moesten

het eerst grondig ontginnen. Jolanda: “Dat ging stap voor stap, maar we verzamelden al doende wel steeds meer bijzondere groenten via een netwerk dat we daarvoor op het spoor kwamen. Het was daarbij ook heel belangrijk dat we steeds meer hulp kregen van vrijwilligers en stagiaires.”

De collectie eetbare gewassen is uitgegroeid tot de grootste van Nederland met alleen al honderdvijftig soorten bonen, tachtig soorten knoflook en ruim honderd aardappelrassen. Ook hebben Lambert en Jolanda een hele serie rabarberassen en verschillende soorten bessenstruiken. Biodiversiteit vinden de pioniers belangrijk, zo ontstaat een robuust ecosysteem. Lambert: “Dit is een van de redenen waarom we zo veel verschillende soorten verzamelen. Het is mooi om de verschillen tussen de soorten te zien én we houden op deze manier oude gewassen in stand. Sommige aardappelen, bonen of andere groenten zouden anders misschien wel uitsterven.”

HEGGEN & HAGEN

In de loop der tijd hebben Lambert en Jolanda zich steeds meer gespecialiseerd in de teelt voor zaad, plant- en pootgoed. “De eerste jaren verkochten we via markten en zaadhandels zoals Vreeken en Van der Wal. Daar leveren we nog steeds aan, maar nu hebben we ook een webshop. Doordat we veel op

Allerlei koolsoorten, met daarachter drie soorten stoklabonen.

Hier en daar mengt
de natuur zich mooi met
het aangelegde deel

Bloeiende wilde peen.

↳ Oost-Indische kers is niet alleen mooi, bloemen en blaadjes zijn ook eetbaar.
↳ Konkommerkruid (Borago officinalis) is normaal blauw, maar hier kweken ze de witte variant.

↳ Goudsbloemen zijn mooi en eetbaar. Ook lekker om te drogen en thee van te zetten.
Achter de goudsbloemen staan pronkbonen.
↳ Diverse soorten courgetteplanten geven het hele tuintseizoen door veel vruchten, van licht tot donkergroene en zelfs gele exemplaren.

“In de ochtend schoffelen is beter dan in de middag of ’s avonds”

tuinmarkten in heel Nederland en België hebben gestaan, hebben we bekendheid gekregen.”

Op het terrein bloeit nu van alles. Op sommige plaatsen mengt de natuur zich met het aangelegde deel. Jolanda: “We telen niet alleen rijtjes groente. De tuinen zijn aangekleed met heggen, hagen en bloemenborders, zo hebben we allerlei delen gecreëerd voor wisselteelt, leifruit, keukenkruiden, geneeskruiden en theekruiden. Ook hebben we een boomgaard en walnootbomen, en aan één kant van de tuin groeien hazelaars.”

KRUIDEN VOOR DE THEE

Bij de tuinen ligt de monumentale boerderij Essererf, een rijksmonument waar Lambert en Jolanda zes jaar geleden met hun gezin zijn gaan wonen. “Vanaf het moment dat we daar onze intrek namen, is onze droom helemaal uitgekomen. Naast het telen van groenten zijn de tuinen ook een fijne plaats voor dagbesteding geworden. Dat is een mooie manier om je tuin te delen.” Er is al veel bereikt, maar Lambert en Jolanda hebben nog allerlei ideeën voor de toekomst. Zo is Jolanda vorig jaar begonnen met het telen van kruiden voor thee. “Daar zou ik graag verder mee gaan, prachtige mengsels samenstellen en verkopen. Kruiden hebben zo veel goede eigenschappen!” Ze wijst naar een hoge plant. “Hoewel deze mooie plant gele bloemetjes heeft, heet-ie zwarte toorts. De bloemen helpen bij verkoudheid en tegen oorspijn.” Ze plukt de bloemetjes van de statige plant en legt ze in haar mandje. “O, daar zijn walnoten van de boom gewaaid!”, ziet ze. “Die zijn nog niet rijp, maar juist onrijpe walnoten gebruik je voor het maken van walnootlikeur. Zo kun je eindeloos doorgaan. In een tuin als deze is voor alles plaats en er is steeds weer iets nieuws te ontdekken.”

KOM MAAR KIJKEN!

De eerste tien jaar waren De Tuinen van Weldadigheid in de zomer elk weekend open voor publiek. Nu focussen ze meer op speciale dagen, zoals de plantjesmarkt, knoflookdag en aardappeldag. Kijk voor meer informatie op de site. deuinenvanweldadigheid.nl

4x Moestuinijsheid

- ⇨ “Begin (buiten) niet te vroeg. Het is in maart soms al lekker weer, maar er kan nog veel kou komen. Hier in de buurt zeggen de boeren: beter een week te laat dan een dag te vroeg.”
- ⇨ “Verwijder onkruid meteen, hoe kleiner hoe beter. Je schoffelt het beste als er nog niets staat, dat is ook zo’n oude wijsheid. De kleinste kiemplantjes die soms nog niet eens boven de grond uitkomen, in het ‘draadjesstadium’, krijg je het makkelijkst weg.”
- ⇨ “In de ochtend schoffelen is beter dan in de middag of ’s avonds, dan heeft de zon de hele dag tijd om het onkruid dood te branden. Hoe later je schoffelt, hoe meer kans het onkruid krijgt om met wat nachtelijke dauw toch verder te groeien.”
- ⇨ “Een goede bron van informatie is het boek *Ecologisch tuinieren* van Velt. Het wordt ook wel de moestuinbijbel genoemd.”

Het decoratieve blad van rode biet.

